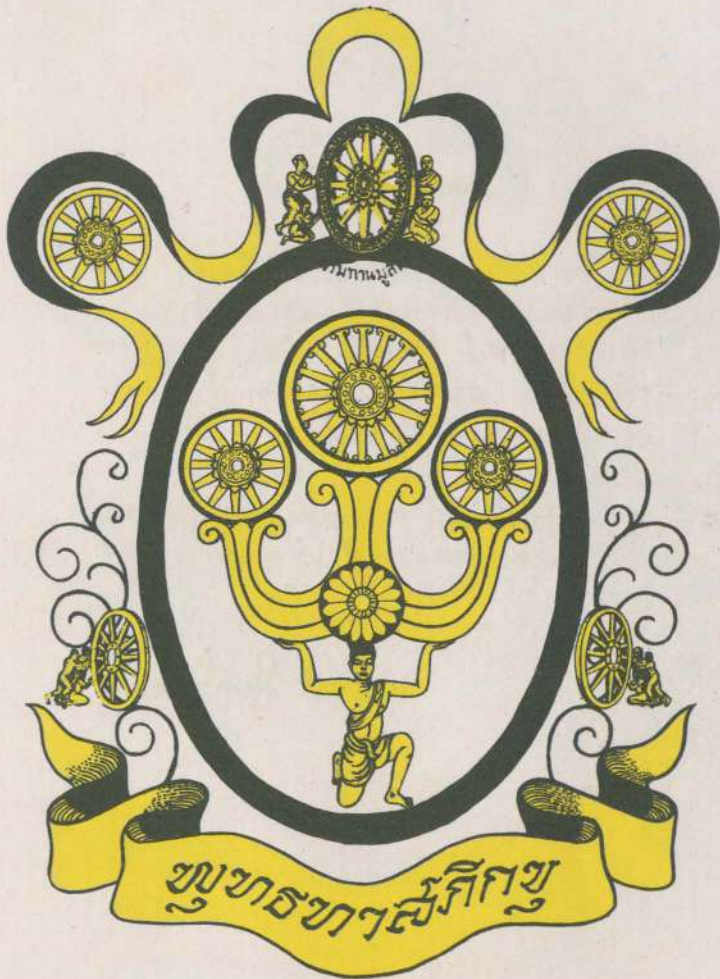

BIA-P. 2.3.1/3-4

ทรัพย์สมบัติคืออะไร ?

โดย

ชุดหมอนลับ อันต์บ ๔

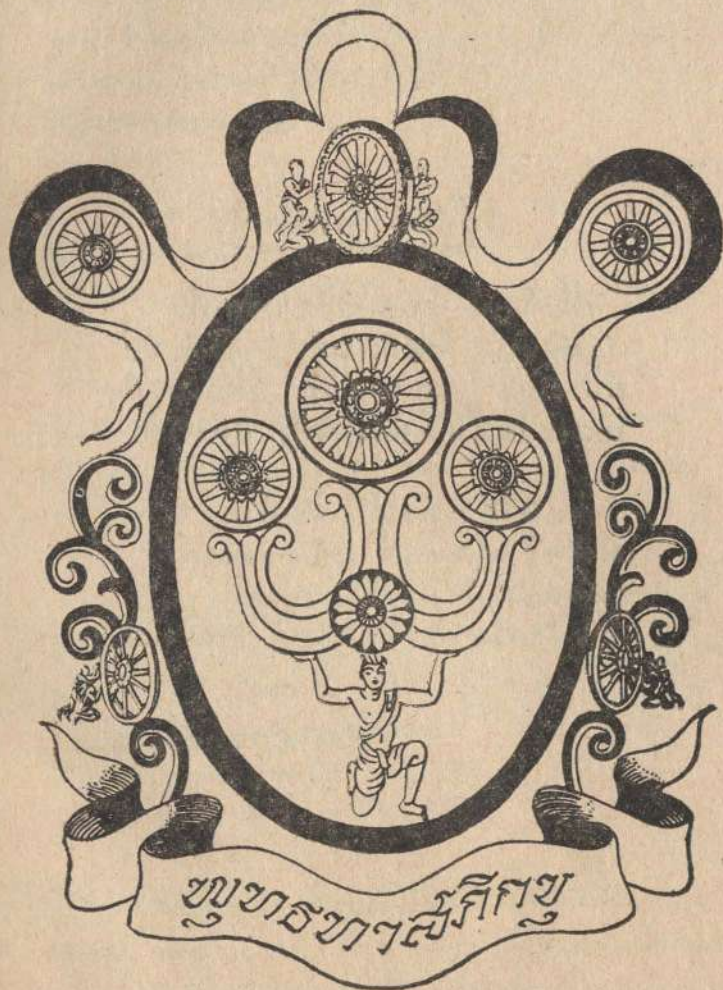
มองแต่ แต่ ดี เกิด.

เขาดีส่วน เสร็จบ้าง ช่างนิ้วเขา
คงเหลืออีกเขา ส่วนที่อื่น เขาดีอยู่
เป็นประโยชน์ โลกบ้าง ยังขาด
ส่วนที่ยัง อดไปรู้ ขอบเขาเสีย;
จะหาคน ดีๆ โดยส่วนเดียว
อย่ามัวให้ปวด ค้นหา สหายเสีย
ให้มือหั่นให้ปวดหา นวดแต่ ทยไปล่าเวลา
ฝึกให้เคย มองแต่ดี มีคุณจริง ๆ

พุทธทาส วิมลจิตฺต

ทรัพย์สมบัติคืออะไร?

โดย

พุทธทาสภิกขุ
ชุดหมอนล้อ อันดับ ๔

เขียนอยู่ ด้วยจิตว่าง

คบหาทาง ทักษะนิด ด้วยจิตว่าง
ยถาสถาณ ไร้เดียงมาว่าง ทกอฉบับสั้น
กินอาหาร ปลอดความว่าง ว่างใจพระกิน
ตบเสิร์จสั้น แล้วโน้ตอ แต่หน้าพี่

ท่งมีไต ว่างได้ ว่างมา
ไม่มีที่ ทักกัน เหมือนหมอบตริ
"ศัพท์" "ในชีวิต ชนิตนี้"
เป็น "เคล็ด" ที่ ศึกษาคิดได้ สบายใจ ๕

พุทธทาส อินทปัญโญ

ก็เรียกว่าตาย. คนโดยมากทั่วไปในโลกนี้ เป็นคนไม่มีชีวิต
 ล้วนแต่ไม่มีชีวิต เพราะมันเหี่ยวแห้งอยู่ด้วยไฟ คือราคะ โทสะ
 และโมหะ มันไม่มีธรรมะเป็นเครื่องทำความเย็น จึงมีอาการ
 เหมือนกับว่าเป็นคนเปลือยกาย.

[เริ่มการบรรยายครั้งนี้.]

ส่วนในวันนี้ จะพูดถึง ทรัพย์สมบัติว่าคืออะไร?
 ในทัศนะของพุทธบริษัทต่อไปตามเดิม. บางคนอาจจะคิดว่า
 ทำไมจะต้องเอาเรื่องที่ทุกคนรู้อยู่แล้วมาพูด? อาตมาก็ขอรับรอง
 ว่า ก็ขอให้ฟังดูก่อนว่า จะพูดกันอย่างไร. เดี่ยวนี้ทุกคนก็มี
 ทรัพย์สมบัติ แล้วจะให้มาถามว่า ทรัพย์สมบัติคืออะไร? ก็
 คล้ายๆกับว่ามาตลก ดูหมิ่น กันว่าเป็นคนโง่ ไม่รู้ว่าทรัพย์
 สมบัตินั้นคืออะไร. ถ้าว่าโดยที่จริงแล้ว คนเราก็งงไม่รู้ว่
 ทรัพย์สมบัตินั้นคืออะไร? คือเขาได้มีมัน และใช้มันไม่ตรง
 ตามความหมายของคำๆนี้, และกำลังเดือดร้อนเหมือนกับตก
 นรกทั้งเป็นอยู่ เพราะสิ่งที่เรียกว่าทรัพย์สมบัตินั้นเอง. จริงหรือ
 ไม่จริง? ขอให้พิจารณาตักันต่อไป.

พุทธบริษัทพิจารณาสิ่งใดๆ ต้องพิจารณาพร้อม
 กันไปทั้ง ๒ ความหมาย คือความหมายในภาษาคน อย่างหนึ่ง
 และความหมายในภาษาธรรม อย่างหนึ่ง; โดยใจความก็คือ
 ดูกันทั้งผิวนอก และดูกันทั้งเนื้อใน, ดูกันทั้งโดยตัวหนังสือ,
 และดูกันทั้งโดยความหมายแห่งตัวหนังสือ.

คำปรารภ

การจัดพิมพ์หนังสือชุดกฎหมายคือ ขบวนการที่ ซึ่งเผยแพร่
แพร่ ก็โดยประสงค์การที่จะ เผยแผ่ความรู้ ให้แก่
ประชาชน ก่อนแต่จะถึงมือ และด้วยความดีความชอบ
อันสูงส่ง อันสมควร.

ที่มา: เป็น ประวัติย่อ ของชีวิต, แต่จะสั้นๆ
ก็มีเพียงประวัติย่อสั้นๆเท่านั้น สำหรับเรื่อง. ชีวิตที่ขาด
ประวัติย่อที่สั้นๆ เป็น ชีวิตที่ขาดแล้ว แต่เป็นความสูญ
เสีย ยิ่งไปกว่าการขาดของเรื่อง เพราะขาดประวัติย่อ ซึ่ง
ที่จะช่วยให้เข้าใจได้โดย. ความมีชีวิตที่ปราศจาก
สาระ นั้น เป็น ความทุกข์ ของแต่ละคน และจะ
อันขาดแก่กันและกัน และ การ = ทั้ง ทั้ง = ด้วยอันสั้น
เริ่มที่สั้น.

เป็นความของมนุษย์ที่ถูกตัดขาด คือ การที่
คน มีความสุขเป็นอันที่ขาดใจ และมีความเคลื่อนไหว
ชีวิตที่ เริ่มที่จะไปหมด แต่คนแต่ละคน อยู่ภายใต้การ
อัน และตลอดเวลา. ทั้งความดี ซึ่งอยู่ภายใต้การ
ดีทั้ง ชีวิตที่ = ทำให้เกิดความดีทั้ง มีความเป็น
มนุษย์ อันที่ถูกตัดขาด และ = ความทุกข์.

ข้อความของเรื่อง = ตลอดเป็นอันดี - ข้อสั้นๆ - ก่อให้เกิด
กตเวทิต์ ต่อปรารถนา การ ทั้งชีวิตที่แม้ชีวิตที่ก่อให้เสีย
นี้ดี; = ตลอดเวลา ซึ่งอันดี การหาความดีแก่คนทั้ง

พระเล่ห์พระระดม ตลอดถึงชนมปร-เพณีย์ คีร์ตีอาม; กะต้อ
รักคืออิน ๑๖๖ เป็นเพื่อนเกิด-แก่-เจ็บ-ตาย; กะต้อ๑๖
กล่าวมา กล่าวไป ขยะ-เยอะต่อต่อมาลงทุกความ-
นมา; กะต้อสามารถจับคัม ความรู้สักคำย่อคำ หรือ
กาลีเอส แล=พิทักษ์ความรักรักคำย่อ ลงไว้ถึงขนาดที่ยก
มือไหว้ ๑๖๑๐ ได้; กะต้อลงมือเห็นชัด ถึงความลง
ชื่อว่า พรหมพรหมในหน้าที่ของชนทุกประเภท โธมว่า
พร้อม นั่นคือ ทรัพย์ที่มีศีลธรรม และ เงินที่ปลูกผลอันสูง
สุด ในทุกทุกด้าน; แล=กะต้อเจ้าถึง ความหมายอัน
แท้คือ ๑๖๑๑ ซึ่งเรียกว่า "โศภโศภยธรรม" คือสติ
-ปราศ- มหาระ-มัธยัม ถึงกับเป็นสติอัน ชนิตคีร์ตี
แห่งอนุปฏิมาธิคุณ โธมว่านั่นคือมคตาป.

ธรรม โธมว่า กะต้อเป็นผลโลกที่ทั้งโลกทั้งดอ
ด้อยสิ้นดีทุกแล้ว เป็นขัตติยราชที่สมบุรณ/แปลของพุทธ-
บริษัท สามารถเจริญ พินิจมนุษย์ชาติ ที่สูงยิ่งไม่มี.

ข้อความนี้ กล่าวถึงหมายสำหรับขัตติยราช ครุมา-
ลาจารย์ โธมว่า, แต่ทั้งหากเขื่อนผลดีไว้ถึง ๑๖๑๑
ได้ก่อนได้ทีแล้ว ของของช่วยสนับสนุนความประ-สอคำ ให้
ผู้ใหม่ได้ประ-สอความสำเร็จ ในพระปกสุทธนะ-หนังสือของ
ของของนัก เลิกๆ ลูกหลาน ให้ผู้สูงนั้นได้ตามที ต่อมาลง
ทุกทุกคนเกิด ลักมีมีมุงกุศล อันใหม่ หลอกลวงให้แล้ว.

อนุกรม อิม...

เมฆพหุการาม โธม,
๑๓ พย. ๑๖

ทรัพย์สินสมบัติคืออะไร?

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย,

การบรรยายประจำวันเสาร์ แห่งภาควิสาขบชา เป็นครั้งที่ ๗ ในวันนี้ก็ยังเป็นการกล่าวถึงเรื่อง อะไรเป็นอะไร? ต่อไปตามเดิม เฉพาะในวันนี้จะได้กล่าวโดยหัวข้อว่า “ทรัพย์สินสมบัติคืออะไร?” ในทัศนะของพุทธบริษัท.

[บททวน.]

ขอให้ท่านทั้งหลาย จงทบทวนการบรรยายทุกครั้งที่ผ่านมา : เราได้กล่าวถึงสิ่งนั้น ๆ ว่า อะไรเป็นอะไร? แต่ตามทัศนะของพุทธบริษัท เสมอ. นี่หมายความว่า คนอื่นจะเข้าใจเป็นอย่างอื่นก็ได้; แต่ในฐานะที่เราเป็นพุทธบริษัท เราควรจะมีวิธมอง และเห็น เข้าใจ และรู้จัก ตามทัศนะของเรา.

ดังครั้งแรก พูดถึง การศึกษา ก็มองเห็นการศึกษาว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความถูกต้อง แก่การที่มนุษย์จะก้าวหน้าไปสู่สิ่งสูงสุด ทุกขั้นตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา ไม่ว่าจะอยู่

บรรยายเมื่อวันเสาร์ที่ ๑๓ พ.ค. ๒๕๒๑

ในระดับไหน, และอย่างไร, ถ้าไม่อย่างนั้น เราไม่ถือว่าเป็นการศึกษาในทัศนะของพุทธบริษัท.

ในครั้งถัดมาเราพูดถึง การงานว่า การทำการงานนั้นคือสิ่งสุดท้าย ที่เพื่อนฉันให้ไม่ได้ก็ต่อไป ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ต้องทำ. ในบรรดาสิ่งที่เพื่อนฉันให้ไม่ได้ว่าไม่ต้องทำนั้น การงานเป็นสิ่งสุดท้าย. ฉะนั้น เราจึงต้องทำการงาน เพื่อวิวัฒนาการจะได้เป็นไปถึงที่สุด.

ครั้งต่อมา พูดถึง การสังคัม ตามทัศนะของพุทธบริษัท. การคบหาสมาคมนั้น เป็นการร่วมมือกันเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง แล้วแต่จะให้ข้อจุดหมายปลายทางนั้นว่าอย่างไร. รวมความแล้วก็คือ จุดมุ่งหมายที่สิ่งที่มีชีวิตจะต้องไปให้ถึง มิฉะนั้นก็จะเป็นหมัน.

ครั้งต่อมา พูดถึงสิ่งที่เรียกว่าศาสนา ว่าศาสนานั้นคือสิ่งที่ทำให้เราสูงกว่าเราปลอดภัย ด้วยกันทั้งโดยบุคคลและโดยสังคัม เพราะเชื่อได้ว่า ทำให้ได้รับสิ่งที่ดีที่สุดในมนุษย์ควรจะได้รับ ทั้งทางกาย ทางจิต และทางวิญญาณ; มีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ที่ตรงนั่นเอง.

ในครั้งถัดมา ได้พูดถึงสิ่งที่เรียกว่า การทำบุญกุศล มีความหมายว่า มันเป็นเครื่องชะล้างบาปในชีวิตประจำวัน.

ในครั้งถัดมา พูดถึงสิ่งที่เรียกว่า ชีวิตคืออะไร? หมายถึง ความสดชื่นที่ไม่รู้จักสิ้นสุด [เมื่อใดไม่มีความสดชื่น]

เมื่อพูดถึง ทรัพย์สมบัติว่าคืออะไร? ดูกันตามตัวหนังสือตามธรรมดาในภาษาคน ก็ถือเอาความหมายอันแรกที่สุดว่า สิ่งเป็นเครื่องปลื้มใจ เพราะคำว่า “ทรัพย์” นี้ มันแปลว่า เครื่องปลื้มใจ ใครมีทรัพย์ คนนั้นก็ปลื้มใจ หรือว่า ทรัพย์นั้น เป็นเครื่องทำความปลื้มใจให้แก่บุคคลนั้น; พุดง่าย ๆ ก็คือคำว่า “ความปลื้มใจ” นั่นเอง เป็นชื่อของสิ่งที่เรียกว่า ทรัพย์. แต่เนื่องจากเป็นภาษาอินเดีย ถ้าพูดเป็นภาษาไทย ทรัพย์สมบัติทั้งหลาย ก็จะต้องเรียกมันว่า สิ่งปลื้มใจ, สิ่งให้ความปลื้มใจ; พุดเป็นศัพท์ในทางศาสนาก็ว่า สิ่งให้อัสสทาหะ คือ ความรู้สึกพอใจอย่างยิ่ง. เราจะต้องมองดูว่า ความหมายแท้จริงของคำนี้ มันเกิดขึ้นได้อย่างไร?

อาดมาสันนิษฐานเอาเองว่า ครั้งแรก มนุษย์มีชีวิตอยู่อย่างไม่ต้องมีทรัพย์สมบัติ ซึ่งเราเคยได้ยิน ได้ฟัง ได้ศึกษา มาว่า มนุษย์ในชั้นแรกนั้น มันก็ไม่ผิดกับสัตว์เดรัจฉานนัก, เพิ่งขึ้นมาจากความเป็นสัตว์เดรัจฉาน ก็อยู่อย่างคนที่เรียกว่า คนป่า ครั้งคนครึ่งสัตว์ ตามถ้ำ ตามเขา ตามโพรงไม้ แล้วแต่จะอยู่ได้อย่างไร. เขาก็ไม่ต้องจำเป็นจะต้องมีทรัพย์สมบัติ เพราะว่ามีเท้า มีตีน นั่นแหละ เป็นทรัพย์สมบัติ พอรุ่งเช้า ก็ออกเที่ยวหากิน อิ่มท้องแล้วก็กลับมานอน ไม่มียุ่งฉางที่จะเก็บรักษา สะสม อะไรไว้ ตามธรรมชาติ เหมือนกับสัตว์ทั้งหลายทั่วไป.

ครั้นต่อมา ถึงยุคที่มนุษย์เหล่านั้น รู้จักเก็บรักษา
 สะสม หรือเพาะปลูก หรือขยายพืชพันธุ์ สิ่งที่มีชีวิตในการ
 คุ้มครองของตน เขาก็เริ่มมีการสะสม สิ่งที่เขาสะสมนั้น เรียกว่า
 “ทรัพย์สินสมบัติ” คือเรียกว่า สิ่งปลื้มใจ; เพราะว่าเขามีมันไว้
 เขาก็ปลื้มใจ ไม่ต้องออกไปหาตามป่าไพร่ไกลๆ กว่าจะได้กิน
 สักคำหนึ่งก็ลำบาก. เดียวนี้มาอยู่ใกล้ๆ มือ ในยุ้ง ในฉาง
 ในเล้า ในคอก มันก็เลยปลื้มใจ.

เราจึงกล่าวได้ว่า ทรัพย์สินสมบัติ นั้น คือสิ่งที่เกิดขึ้น
 ในโลก เมื่อมนุษย์รู้จักทำการสะสม นี้อเอง. มันปลื้มใจตรง
 ที่ว่า มันมีอยู่ใกล้ๆ นี้; จะกินเมื่อไรก็ได้, จะใช้อย่างไร
 ก็ได้. ฉะนั้น คำว่า “ทรัพย์สิน” ที่มีความหมายว่าสิ่งทำความ
 ปลื้มใจ ก็เกิดขึ้นอย่างนี้.

ผู้ใดมีทรัพย์สินตรงตามความหมายของคำๆ นี้ ก็ควรจะ
 เป็นไป ในทางที่จะได้รับแต่ความปลื้มใจ พอใจ สบายใจ.
 ถ้าผิดไปจากนี้ มันก็ไม่ใช่ทรัพย์สิน คือไม่ตรงตามความหมาย
 ของคำว่า “ทรัพย์สิน”; มันกลายเป็นเสนียดจัญไร หรืออาที่นวะ
 โทษอันเลวทรามอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมาเสียแล้ว.

เราจะเห็นว่า คนบางคน มีทรัพย์สินสมบัติสำหรับเป็น
 เครื่องหนักอกหนักใจ มีทรัพย์สินสมบัติสำหรับทะเลาะวิวาท
 เป็นด้อยเป็นความกัน ตามโรง ตามศาล ในระหว่างพี่น้อง
 คลานตามกันก็มี; อย่างนี้จะเรียกทรัพย์สินนั้นว่าอย่างไร? และ

และที่ร้ายไปกว่านั้นอีก ก็มีหลักฐานพยานปรากฏอยู่ว่า เจ้า
ของทรัพย์ต้องตายเพราะทรัพย์ของตนเอง นี่ก็มีอยู่ทั่วไป;
จะเรียกว่าทรัพย์สินเป็นเครื่องปลื้มใจได้อย่างไร? แล้วเราจะ
ควบคุมให้มันเป็นไปแต่ในทางที่เรียกว่า เป็นความปลื้มใจ
ได้อย่างไร? ขอให้ลองคิดดู.

นี่แหละ ถ้าถามขึ้นมาว่า ทรัพย์คืออะไร? ตัวหนังสือมัน
แปลว่า เครื่องปลื้มใจ; แต่แล้วมันได้ให้เกิดความปลื้ม
ใจจริงตามตัวหนังสือนั้นหรือหาไม่? หรือว่ามันให้ทั้ง ๒ อย่าง;
ก็ลองเปรียบเทียบกันดูว่ามันให้อย่างไหนมาก? ถ้าพูดถึงคน
ธรรมดาสามัญทั่วไป ที่เรียกกันว่า “ปุถุชน” แล้ว ดูเหมือน
จะให้ความทุกข์ร้อน เหมือนตกนรกทั้งเป็นเสียมากกว่า

ลองพิจารณาดูกันสักชนิดหนึ่งตรงนี้ว่า เมื่อยังไม่ได้
ทรัพย์ ยังกำลังต้องการแสวงหาอยู่ มันก็ร้อนใจ, ไม่ได้มา
ตามที่ตัวพอใจ มีความกระวนกระวายใจอยู่เพราะทรัพย์ที่
ยังไม่ได้มา. ครั้นได้ทรัพย์ขึ้นมา ก็กระวนกระวายใจอยู่ด้วย
ความรัก ความยินดี ความหวง ความวิตกกังวล ความระแวง
ว่าจะถูกลัก ถูกขโมย หรือจะเปลี่ยนแปลงไปโดยประการใด
ประการหนึ่ง ก็นอนไม่หลับหลับเพราะทรัพย์ที่ได้มา.

นี่แหละขอให้คิดดูว่า ก่อนแต่ที่จะได้ก็กระวนกระวาย ครั้น
ได้มาแล้วก็กระวนกระวาย แล้วมันจะปลื้มใจกันที่ตรงไหน? นี่ก็เพราะ
ว่าเขาไม่รู้จักมีทรัพย์ให้ถูกต้อง ฉะนั้นทรัพย์สมบัติคืออะไร?

เป็นสิ่งที่ควรพิจารณา ดูกันให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ชัดเจน สืบ
ต่อไป.

เมื่อถามว่า “ทรัพย์สินมรดกมันมาจากอะไร?” เรา
ก็พอจะมองเห็นได้ว่า มันมาจากความอยาก ความต้องการ
ของคนนั่นเอง : จะเป็นคนป่าสมยั้งนั้น หรือว่าคนธรรมดา
สมยั้ง มันก็ล้วนแต่มีความต้องการตามความรู้สึกของตน แล้ว
ก็ชวนชวาย หาทรัพย์สินมา.

ความต้องการนั้น มาจากสติปัญญาอันถูกต้อง ก็มี มา
จากความโง่ก็มี. ถ้าความต้องการนั้นเป็นความต้องการ
ของความไม่รู้ หรือความโง่ ก็เรียกว่า กิเลส และตัณหา
เพราะฉะนั้น ทรัพย์สินมรดก มันจึงมาจากกิเลส และตัณหา
อย่างนี้ก็อยู่พวกหนึ่ง.

ที่นอกพวกหนึ่งนั้น มันมีสติปัญญาได้รับการศึกษา
ได้ฟังธรรมของพระอรหันต์มาแล้วอย่างเพียงพอ รู้ว่าอะไรเป็น
อะไร ก็มีสติสัมปชัญญะ แสวงหาทรัพย์สิน ได้มาด้วยปัญญา.
ทรัพย์สินของบุคคลประเภทนี้ ก็ได้มาด้วยปัญญา, ทรัพย์สินของ
บุคคลอีกประเภทหนึ่งนั้น มันได้มาด้วยกิเลสตัณหา; แล้วมัน
จะเหมือนกันได้อย่างไร? ความต่างมันอยู่ที่ตรงไหน?

มันก็พอจะมองเห็นได้ว่า ทรัพย์สินที่ได้มาด้วยกิเลส
ตัณหา นั้น คงจะร้อนตลอดเวลา ไม่มีทางที่จะปลื้มอกปลื้มใจ

ดั่งที่กล่าวมาแล้ว; เพราะว่าคนโง่ คนพาล คนมีกิเลส
 ตัณหাজัดแล้ว แม้ได้อะไรตามที่กิเลสตัณหามันต้องการ มันก็
 ยังร้อนอยู่, เพราะกิเลสตัณหาคือเป็นผู้บีบบังคับให้หามา. แล้ว
 กิเลสเป็นผู้ได้, แล้วกิเลสตัณหาคือเป็นผู้เสวย; ผลที่ได้มันก็
 เป็นเรื่องของกิเลสตัณหาก็ไปทุกกระเบียดนิ้ว, มันจึงมีความ
 เดือดร้อนอยู่ทุกกระเบียดนิ้ว.

ที่นี้ ถ้ามัน ได้มาด้วยสติปัญญา ของบุคคลที่เป็น
 อริยสาวก มันก็ไม่มีกิเลสตัณหามาเกี่ยวข้องกับก็ได้; เพราะ
 มันมีสติปัญญาเต็มไปเสียหมด : เมื่อหากก็ไม่ร้อน, เมื่อได้ก็
 ไม่ร้อน, เมื่อเสวยก็ไม่ร้อน; มันก็เป็นสิ่งที่ควรจะเรียกว่า
 เครื่องปลื้มใจ เย็นอกเย็นใจ สมตามความหมายของคำว่า
 “ทรัพย์”.

ที่นี้จะคุยกันต่อไปว่า “ทรัพย์นั้น มันเพื่ออะไร?”
 บางคนอาจจะคิดว่า เป็นคำถามที่บ้า ๆ บอ ๆ โง่เง่าเต็มที ที่
 จะถามอย่างนี้ เพราะเขารู้จักทรัพย์สมบัติดีอยู่แล้ว ว่าเพื่อ
 ประโยชน์อะไร. เขาเกินที่จะรู้สึก เพราะว่าเขามีอยู่ ใช้มัน
 อยู่ กินอยู่; แต่เดี๋ยวนี้เราจะพูดกันตามทัศนะของพุทธบริษัท
 ว่าทรัพย์สมบัตินั้นมันเพื่ออะไร?

ตัวหนังสือมันก็บอกอยู่แล้วว่า เพื่อความปลื้มใจ
 เพื่อความรู้สึกเอร็ดอร่อยแห่งใจ เนื่องจากความมีทรัพย์นั้น.

ที่นี้คิดให้ละเอียดลงไปอีกสักหน่อย ว่ามันเป็นอย่าง
 นั้นทุกกรณีหรือเปล่า? ถ้ามันเป็นทรัพย์สินตรงตามตัวหนังสือ
 ท,ร, ไม้หันอากาศ, พ, ยักษ์ ก็แปลว่าเครื่องปลื้มใจได้ แต่
 ถ้าเผอิญมันเปลี่ยนไปเป็น ช ไซ้, ไม้หันอากาศ; บ สะกด
 คือมันซบ มันคุดซบ เหมือนกระดาษซบ, แล้วมันจะเป็น
 อย่างไร? มันจะคุดซบความเย็นนอกเย็นใจ ของบุคคลที่เป็น
 เจ้าของจนหมดสิ้น แล้วก็แห้งเหี่ยว ร้อนระอุอยู่ เหมือนกับ
 อยู่ในกองไฟ. มันเกิดเป็น "ซบ" ชนิดนั้นขึ้นมา มันจะเป็น
 ทรัพย์สิน เครื่องปลื้มใจ หรือซบ เครื่องคุดซบโลหิตจิตใจของ
 บุคคลผู้เป็นเจ้าของให้แห้งผาก. มันเพื่ออันไหนกันแน่?
 แล้วใครทำได้อย่างไร? คนนั้นก็จะต้องคิดดู.

ตามทัศนะของพุทธบริษัท จะมองไปถึงว่าทรัพย์สิน
 สมบัตินั้น มันเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นมนุษย์จะเป็นไปได้
 กี่อย่างมนุษย์เป็นสัตว์ทมิฬ กัดต้องอาศัยเหตุปัจจัยหลาย
 อย่างหลายประการ เพื่อชีวิตตั้งอยู่ได้ รอดอยู่ได้; แล้ว
 ไม่เพียงแต่รอดอยู่ได้อย่างเดียว มันต้องก้าวหน้าไปตามหนทาง
 ที่ถูกต้อง จนกว่าจะไปถึงจุดหมายปลายทางเป็นเป้าหมายของ
 ชีวิตมนุษย์. แล้วทรัพย์สินสมบัติ มันก็เป็นเครื่องหลอเลียงให้
 ชีวิตตั้งอยู่ได้, ให้สะดวกแก่การที่จะเจริญก้าวหน้าทางจิต ทาง
 วิชาญาณ, ให้ชีวิตเป็นวิวัฒนาการที่น่าพอใจ จนกว่าจะถึง
 จุดหมายปลายทาง.

นี่เรามีทรัพย์สินสมบัติ ในความมุ่งหมายอย่างนี้กันหรือเปล่า? หรือเอาไว้ปลื้มใจ เอาไว้หลงไหล เอาไว้ยึดมั่นถือมั่นสำหรับทำตัวเอง ให้เป็นเหมือนกับเปรตชนิดหนึ่ง; เพราะมีหัวใจที่ฝากฝังไว้กับสิ่งที่เรียกว่า ทรัพย์สินสมบัติ เป็นเครื่องทรมานตน.

ในที่นี้ ขอให้ถือไว้เป็นหลักทั่วไปว่า เธออยู่ในโลกคนเดียวไม่ได้, มนุษย์จะมีวิวัฒนาการไปจนถึงที่สุดของมนุษย์ตามลำพังคนเดียวไม่ได้. เราอยู่รวมกันเป็นสังคมมนุษย์เป็นโลกซึ่งประกอบไปด้วยมนุษย์จำนวนมาก; มันผูกพันกันอย่างไรที่จะแยกกันไม่ออก. ดังนั้น ทรัพย์สินสมบัติของใคร มันต้องไม่ใช่เพื่อประโยชน์แก่บุคคลนั้นคนเดียว มันต้องเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นด้วย, คือเพื่อประโยชน์แก่โลกทั้งสันต์ด้วย. พังดูแล้วมันอาจจะน่าหัว น่าขบขัน ที่จะพูดว่าทรัพย์สินสมบัติของเราคนเดียวมันต้องเพื่อประโยชน์แก่คนทั้งโลกด้วย. จริงหรือไม่จริง? ขอให้ลองไปคิดดู. ใครลองคิดชนิดว่าจะหวงไว้กินแต่คนเดียว แล้วคนนั้นจะเป็นอย่างไร? เข้าใจว่าไม่กัวันมันก็เป็นบ้า.

ที่นี้ จะพูดถึงคำสอนในพระพุทธศาสนา ที่เกี่ยวกับเรื่องทรัพย์สินสมบัติบ้าง พระพุทธเจ้าท่านเห็นว่าท่านจะทรงยืนยันว่า มันพูดแต่เรื่องความทุกข์ กับความคับททุกข์เท่านั้นก็จริง. แต่เรื่องกรรมทพรพชน มันต้องถือเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องความ

ดับทุกข์ แม้ว่ามันจะเป็นเรื่องโลก เป็นเรื่องอย่างโลกๆ. พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสเรื่องของชาวโลก ที่เป็นอย่างชาวโลก อยู่กันในโลกอย่างชาวโลก หรือคติโลกด้วยเหมือนกัน; ไม่ได้ตรัสแต่เรื่องนิพพานอย่างเดียว แล้วไม่พูดถึงเรื่องโลก เรื่องการเป็นอยู่ของมนุษย์ เรื่องครอบครัวนี้เสียเลย.

เท่าที่ได้สำรวจจุดแล้ว ในพระคัมภีร์ของศาสนาทุกศาสนา จะเป็นศาสนาพุทธก็ดี ศาสนาพราหมณ์ก็ดี ศาสนาคริสต์ศาสนาก็ดี ศาสนาอิสลามก็ดี ล้วนแต่มีข้อความอยู่ส่วนหนึ่งซึ่งจะกล่าวถึง สิ่งที่มนุษย์จะเป็นอยู่ อย่างครอบครัวของมนุษย์ เป็นสังคมของมนุษย์ เป็นบุคคลที่สองนับตั้งแต่บุตร ภรรยาสามี ลูก หลาน เหลน ออกไป จะมีการกล่าวไว้อย่างละเอียดถูกต้อง หรือเพียงพอ. คงจะเป็นเพราะว่า ท่านเห็นว่า ถ้ามนุษย์ไม่มีความถูกต้องในเรื่องของครอบครัว เรื่องของชาวบ้าน เรื่องของบดินคนธรรมดาแล้ว มันก็ไม่สามารถที่จะมีความถูกต้องในเรื่องที่สูงขึ้นไป ซึ่งเป็นเรื่องของธรรมะหรือโลกุตระ. ฉะนั้น จึงได้กล่าวถึงเรื่องในครอบครัวของชาวบ้าน เรื่องของชาวบ้านทั่วไป.

เกี่ยวกับเรื่องทรัพย์นี้ พระพุทธเจ้าก็ได้ตรัสไว้ ปรากฏอยู่ในพระคัมภีร์ จะหาทรัพย์อย่างไร? จะทำอย่างไร? ก็มีสูตรหลายสูตรที่แสดงหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้. แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์ พระองค์ได้ทรงระบุว่า "จะต้องมีทรัพย์เพื่อใช้สำหรับ

ตนเอง, จะต้องมีการพิทักษ์สำหรับจะใช้เพื่อครอบครัว, จะต้องมีการพิทักษ์เพื่อใช้เป็นราชพลี, จะต้องมีการพิทักษ์เพื่อใช้เป็นนอติภคินี, จะต้องมีการพิทักษ์เพื่อใช้เป็นบุพพเจตพลี”.

ฟังดูเพียงเท่านั้นก็จะเห็นได้ว่า ทรงมุ่งหมายให้ใช้การพิทักษ์กันอย่างไร? จะต้องมีการพิทักษ์ และรู้จักใช้ให้ตัวเองไม่เดือดร้อน; เพียงไม่เดือดร้อนนั้นมันยังไม่พอ มันต้องให้เกิดความก้าวหน้า ตามความหมายของคำว่า “เป็นมนุษย์” จะได้เป็นมนุษย์ยิ่งขึ้น จนถึงความเต็มเปี่ยมแห่งความเป็นมนุษย์.

ที่นี้ ขรवासก็มีครอบครัว ก็ต้องมีทรัพย์สินพอที่จะบริหารครอบครัวให้เป็นไปด้วยดี; เพราะว่าเป็นขรवासนี้ มันหลีกเลี่ยงความมีครอบครัวไม่ได้. แต่เพราะว่ายังอยู่ในฐานะต่ำ หรือเพราะยังมีกิเลสตัณหาอยู่ที่ตามใจ; ขรवासต้องมีครอบครัว เขาต้องมีทรัพย์สินสมบัติพอที่จะบริหารครอบครัวให้เป็นไปได้ คืออยู่กันเป็นผาสกทั้งครอบครัว, แล้วก็ก็เป็นเพื่อนเดินทางกันต่อไปทั้งครอบครัว เพื่อจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือสถานะที่สูงยิ่งขึ้นไป.

ที่นี้ ทรัชยเพื่อราชพลี นี้เป็นภาษาโบราณ ถ้าเป็นอย่างสมัยไทยปัจจุบันนี้ เราก็เรียกว่าเพื่อเสยกาษ. เมื่อก่อนนั้นอะไรๆก็สำเร็จอยู่ที่พระราชอา. เดียวนี้ระบบการปกครองมันก็เปลี่ยนแปลงไป จนถึงกับว่ามีรัฐบาลในนามของพระราชอา

หรืออะไรก็สุดแท้; แต่ก็ต้องมีผู้ทำหน้าที่อย่างพระราช
และทุกคนก็จะต้องมีทรัพย์สินสมบัติ เพื่อบริจาคเป็นราชพลี
เช่นการเสียภาษีทั้งหลาย. แต่เราก็ไม่ค่อยอยากจะเสียภาษี
ยังจะหลบภาษี ยังจะโกงภาษี ยังจะอะไรต่าง ๆ กันอีกมากมาย
นี้เรียกว่าไม่ตั้งใจจะประพฤติให้ตรงตามคำสอน.

แล้วยังมีคำว่า จะมีทรัพย์สินเพื่อ อติถิพลี คำนี้ฟังดูก็
แปลก คำว่า "อติถิพลี" เพื่อแขกที่มาบ้านเรา คำว่า "อติถิ"
นั้น แปลว่า วัน หรือเวลาที่กำหนดไว้. "อติถิ" แปลว่า
ไม่กำหนดวัน ก็คือแขกนั่นเอง แขกมาบ้านเราเมื่อไรเรารู้ไม่ได้
มันไม่มีกำหนดวัน. ฉะนั้น ผู้ที่มาบ้านเราไม่มีกำหนดวัน
ก็เรียกว่า อติถิ คือผู้ที่ไม่กำหนดวัน. เราต้องมีทรัพย์สินสมบัติ
ตั้งไว้ เพื่อประโยชน์แก่ผู้มาบ้านเราไม่กำหนดวัน คือแขก
นั้นด้วย.

นี่ขอให้คิดดูสักหน่อยว่า พระพุทธเจ้าทรงประสงค์
อย่างไร? ถึงทรงบัญญัติว่า ให้มีทรัพย์สินอยู่ส่วนหนึ่ง สำหรับ
จับจ่ายในการต้อนรับแขก ซึ่งสมัยนี้คงจะไม่มีใครคิดนึกกันนัก
ว่าเป็นหลักธรรม ว่ามีความสำคัญถึงกับที่จะเป็นหลักธรรม.
แต่โดยเหตุที่เราเคารพการตรัสรู้ของพระพุทธองค์ เราจึงถือว่า
มันเป็นเรื่องใหญ่ เป็นหลักสำคัญเรื่องหนึ่ง ซึ่งเราจะต้องหยิบ
ขึ้นมาพิจารณาว่า ทำไมเราจึงจะต้องมีทรัพย์สินสมบัติสำหรับใช้ในการ

ต้อนรับแขก? เช่นเดียวกับที่เราจะต้องมีไว้ใช้กินเอง เลี้ยง
ครอบครัว และเสวยภายในต้น.

เรื่องแขกไปมานี้ คนที่คิดหยาบๆ ก็คงจะคิดว่าเป็น
เรื่องเล็กน้อย ไม่มีความหมายอะไร แต่พระพุทธเจ้าคงจะไม่
ทรงมองอย่างนั้น เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ จึงทรงยกขึ้นมาเป็น
เรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง.

มันเป็นเรื่องแต่โบราณกาล ถือกันมาเป็นหลักว่า
แขกนั้นก็ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย เป็นตัวการแห่งความวินาศ หรือ
เป็นตัวการแห่งความเจริญได้เหมือนกัน จนถึงกับมีคำกล่าว
ในนิตินิ ค่ำสั่งสอนแต่โบราณโน้นว่า “ถ้าเราต้อนรับแขกดี,
แขกก็จะเอาสิริมงคลมาให้. ถ้าเราต้อนรับแขกไม่ดี แขกก็จะ
ขนเอาสิริมงคลในบ้านเรอนั้นไปจนหมดสิ้น”.

คำพูดอย่างนี้ ท่านหมายความว่าอย่างไร? ขอให้ลอง
ไปพิจารณากันเอง. อาตมาอยากจะสรุปความแต่เพียงว่า เรา
ประพฤติดีดีต่อบคคลที่มาเกี่ยวข้องกับเรา เราจะต้องได้รับผล
ร้าย ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง เสมอไป : ที่ควรจะเจริญ มันก็ไม่
เจริญ, แล้วมันกลับเสื่อมเสีย, หรือกลายเป็นเรื่องเสื่อมเสียไป
อย่างนี้.

เดี๋ยวนี้ เราต้อนรับแขกผู้มาหา มาสู่เรือน ด้วยความ
ระมัดระวังกันอย่างนี้หรือเปล่า? หรือว่ามันจะต้องนึกไปถึงว่า
จะต้องมีแขกที่ดี แล้วก็ต้อนรับให้ดี, แขกที่ไม่ดี เราก็กินทาง

บ่งกัน หรือจะไม่ต้อนรับ; มันก็แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน
อยู่เสมอ.

ที่เอามาพูดนี้ ก็มุ่งหมายเพียงแต่ขอให้ท่านทั้งหลาย
หยิบเอาเรื่องของคำว่า "แขก" หรือ "อาคันตุกะ" ที่ไปมาหาสู่
ขึ้นมาพิจารณาในฐานะเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง. อย่าได้ทำ
เล่น ๆ ผิด ๆ เฝิ่น ๆ ไม่ค่อยจะเอาใจใส่ทำให้ดีที่สุด เหมือนที่
แล้ว ๆ มา หรือกำลังกระทำอยู่ โดยความไม่รู้ รู้เท่าไม่ถึงการณ์
รวมความว่า ทรัพย์สินนี้ มีไว้สำหรับเพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับแขกผู้
มาเยี่ยมเยือน มาพักอาศัยด้วย.

แล้วก็มีคำว่า เพื่อ ปุพฺพเปตพฺลํ คือทรัพย์สินจะต้อง
จ่ายเพื่อประโยชน์แก่บุคคล บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วด้วย.
ข้อนี้คงจะรวมอยู่ในคำว่า "เป็นการสบบสกุลไว้อย่างมั่นคง"
เมื่อนึกถึงบุคคลผู้ตายไปแล้ว ก็จะต้องทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง
เพื่อประโยชน์แก่บุคคลเหล่านั้น. การทำอย่างนั้น จะเป็นไป
เพื่อการดำรงไว้ซึ่งสกุลวงศ์อย่างมั่นคง หรือว่าเป็นบีกแผ่น
ระหว่างญาติทั้งหลายที่ยังมีชีวิตอยู่; ไม่ใช่มุ่งหมายเหมือน
อย่างที่เข้าใจเอาเองว่า อุทิศบุญกุศลไปให้คนที่ตายไปเป็นปรต
แล้วมันจะได้กินได้ใช้. อย่างนี้มันก็ถูกเหมือนกัน; แต่
ความหมายอันแท้จริงคงจะไม่ใช่เพียงเท่านั้น คงจะกว้างไป
ถึงว่า การทำอะไรที่มุ่งหมายบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วนั้น
มันล้วนแต่เป็นไปเพื่อความมั่นคงแห่งวงศ์สกุลที่กำลังเป็นอยู่.

นี้แหละ เมื่อถามว่า ทรัพย์สินสมบัตินั้นเพื่ออะไร? มันก็ไม่ใช่เพียงแต่จะเพื่อปลื้มอกปลื้มใจของบุคคลผู้เป็นเจ้าของ มันมีอยู่เพื่อความเป็นมนุษย์ที่ถูกต้องในทางวิวัฒนาการยิ่งๆ ขึ้นไป; แล้วก็ยังคงต้องใช้ป้องกันสิ่งที่ควรป้องกัน คือความผิดพลาด หรืออันตราย. เราจะใช้เพื่อมัน หรือรักษาไว้ซึ่งสิ่งที่เราเรียกกันว่า สวัสดิ์มงคล ในชีวิตนี้ ในโลกนี้ ในปัจจุบันนี้ อย่างถูกต้องเต็มที่ : อย่างที่ว่า เพื่อเลี้ยงตัวเอง เพื่อเลี้ยงครอบครัว เพื่อราชพลี เพื่ออภินิหาร เพื่ออุปถัมภ์ เป็นต้นนี้แหละ ทรัพย์สินมันเพื่ออย่างนี้.

ทีนี้ถ้าจะมองดูว่า “ทรัพย์สิน ควรจะหาโดยวิธีใด?” หรือว่าตามข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่นั้น มันได้กันมาโดยวิธีใด? โดยส่วนใหญ่ก็ควรจะดูว่ามันได้มาอย่างไรศีลธรรม หรือว่า ได้มาอย่างไรประกอบด้วยศีลธรรม.

ขอให้ทำจิตใจให้เป็นกลางๆ เป็นจิตใจที่บริสุทธิ์ แล้วก็เหลืออบดูไปทั่วบ้าน ทั่วเมือง ทั่วโลก ว่าเดี๋ยวนี้ บรรดาทรัพย์สินสมบัติทั้งหลาย ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เขาได้มาไว้ในครอบครองอย่างมากมายมหาศาลนั้น ได้มาอย่างไรศีลธรรม หรือว่า ได้มาอย่างไรมีศีลธรรม? ถ้าได้มาอย่างไรมีศีลธรรม มันก็หมดปัญหา; แต่ถ้าได้มาอย่างไรศีลธรรมก็มีปัญหาไม่รู้จักจบจักสิ้น; เพราะว่ามันจะเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นอย่างกว้างขวาง

ที่เดียว, แลวกเป็นต้นเหตุสำหรับการก่อเวรจองเวร ที่จะมุ่งล้าง
ผลาญกันโดยไม่มีที่สิ้นสุด.

มันก็เลยมีปัญหาที่จะพูดต่อไปว่า ทรัพย์นั้น มันได้มา
เพื่อเป็นมิตร หรือว่าเพื่อเป็นศัตรู?

ทรัพย์ที่ได้มาโดยไร้ศีลธรรมนั้น มันได้มาเพื่อเป็น
ศัตรู คือเพื่อทำลายล้างบุคคลผู้ได้นั้นเอง : ไม่ทางร่างกายก็
ทางจิต ทางวิญญาณ, หรือว่าพร้อมกันทั้งสองประการ. นี่เพราะ
ว่ามันเป็นการได้มาโดยผิดวิธี.

ถ้ามันเป็นการได้ที่ดี ได้มาอย่างมีศีลธรรมแล้ว
มันก็ได้มาในรูปของสิ่งที่เป็มิตร คือมาเป็นประโยชน์ มาช่วย
ค้ำจุน มาช่วยกระทำให้นั้นไปแต่ในทางที่ถูกต้อง ไม่ต้อง
เป็นทุกข์เพราะสิ่งนั้น.

เราดูว่าเดี๋ยวนี้เขามีทรัพย์สมบัติกันในฐานะที่เป็น
มิตร หรือเป็นศัตรู? บางคนได้มาในฐานะที่เป็นศัตรู, ทำลาย
ความเป็นมนุษย์ของตนเองสิ้น. เมื่อการได้มามันไม่ถูกต้อง
มันก็ได้มาอย่างเป็นศัตรู, ได้มาอย่างเอามาเป็นศัตรู. ถ้ามัน
กลับเป็นการได้ที่ถูกต้อง มันก็เป็นการได้มาสำหรับจะมา
เป็นมิตร; ฉะนั้นทรัพย์สมบัติจะเกิดเป็นศัตรู หรือเกิดเป็น,
มิตรขึ้นมา ก็เพราะเหตุนี้. เราจึงควรจะรู้จักให้ได้ว่ามันคือ
อะไร? และ ควรจะได้อะไร?

นี้กล่าวโดยความหมายทั่วไป ว่าคนก็ต้องมีทรัพย์
แล้วก็ต้องหาทรัพย์ ตามความหมายแห่งคำๆนั้น.

ทั้งนี้มีความหมายเบ็ดเตล็ดของคำบางคำเพิ่มขึ้นมา
อีก เรียกว่ามันเป็น ทรัพย์เฉพาะ.

มีคำพูดมาแต่โบราณกาลแล้วว่า ความสวยงามเป็น
สมบัติของหญิงสาว ถ้าหญิงสาวคนหนึ่งมีความสวยงาม ความ
สวยงามนั้นก็เป็นสมบัติของเธอ เพื่อประโยชน์ต่อไปอีก
หลายอย่างหลายประการ.

ถ้าเป็นผู้ชาย ความสามารถอย่างผู้ชายนั้นแหละเป็น
ทรัพย์สมบัติของเขา.

ถ้าเป็นพระราชาในความหมายในภาษาโบราณนั้น
แล้ว ก็สิ่งที่เรียกว่า อำนาจ นั้นแหละ เป็นทรัพย์ของพระราชา.

ทั้งนี้สำหรับ พระเจ้านั้น ก็เรียกว่า มงคลเป็นทรัพย์
สมบัติ. พระเจอรองก็ไหนไม่มงคลมันก็ไม่รอดตัว ไม่มีทรัพย์
สมบัติอะไรเหลือ.

ถ้าเป็น นักปราชญ์ มันก็มีวิชา นั้นแหละ เป็น
ทรัพย์สมบัติ.

ถ้าเป็น กรรมกร มันก็มีเรี่ยวแรง นั้นแหละ เป็น
ทรัพย์สมบัติ.

ถ้าเป็นพุทธบริษัทที่แท้จริง ต้องมีนิพพาน เป็นทรัพย์สินสมบัติ.

พระพุทธองค์ทรงมีพระทัยกว้างขวาง ถึงกับตรัสว่า “อมตธรรม หรือนิพพาน นั้นเป็นทรัพย์สินสมบัติของคนทุกคน” ในเมื่อฝ่ายอื่น ฝ่ายโน้น ฝ่ายตรงข้าม คือ ฝ่ายพราหมณ์ เขาพูดว่า “กษัตริย์มีอาวุธ สมัยโน้นก็คือแลงธนู, ครานั้นแหละเป็นทรัพย์สินของกษัตริย์. เครื่องบูชาญานเป็นทรัพย์สินสมบัติของพวกพราหมณ์, ไม้คานและเคียว เป็นทรัพย์สินสมบัติของพวกแพศย์ พวกศูทร”. ส่วนพระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า เราไม่ว่าอย่างนั้น เราว่า อมตธรรม เป็นทรัพย์สินสมบัติสำหรับคนทุกคน.

นี้หมายความว่า ท่านทรงประสงค์ให้มนุษย์ทุกคน มีทรัพย์สินสมบัติอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งยิ่งไปกว่าอาวุธ เครื่องทำมาหากิน อย่างที่รู้จักกันทั่วไป; เช่นกษัตริย์จะต้องมีอาวุธ, พวกพราหมณ์ก็ต้องมีเครื่องพิธีบูชาญู ชาวไร่ ชาวนา ก็ต้องมีวัว มีไถ กรรมกรก็ต้องมีเคียว, และไม้คาน เป็นต้น.

นี่เท่ากับบอกว่า อย่ามีทรัพย์สินกันแต่เพียงนี้เลย เราบัญญัติ อมตธรรม ว่าเป็นทรัพย์สินสำหรับทุกคน. การเข้าใจถึงความไม่ตายนั้นแหละ เป็นทรัพย์สินสำหรับทุกคน. ทุกคนควรจะอยู่ด้วยความรู้สึกที่ว่า ไม่มี “เรา” สำหรับจะตาย, หรือไม่มีอะไรสำหรับจะตาย มันก็เย็นเป็นนิพพาน.

แม้ชีวิตในวันหนึ่งๆ นี้ ถ้ามันจะเย็นอยู่ได้ มันก็ต้องเป็นชีวิตที่ปราศจากความยึดมั่นถือมั่น “ตัวกู” และ “ของกู”. เมื่อใดจิตใจมันว่างจากความยึดมั่นว่า “ตัวกู” และ “ของกู”; เมื่อนั้นมันก็เย็น. ทุกคนอาจจะเย็นได้ เมื่อทำถูกต้องตามวิธี. ขอให้ทุกคนถือเอาสิ่งนี้เป็นทรัพย์สินสมบัติ แม้ในชีวิตประจำวัน.

ถ้าพูดตรงๆ ก็ต้องพูดว่า “ต้องมีนิพพานในชีวิตประจำวัน”. พูดแล้วก็ไม่มีใครเชื่อ; แล้วมันก็กลายเป็นเรื่องชวนหัวไป. แต่ในเนื้อแท้แล้ว เราควรจะมี อมตธรรม คือธรรมที่ทำให้ความรู้สึกให้แก่เราว่า ไม่มี “เรา” สำหรับตาย หรือไม่มี “ความตาย” สำหรับเรา; อย่างนี้เราก็มั่นใจเย็น. เรามีทรัพย์สินสมบัติที่ปลื้มใจ ปลื้มจิต สุดชีวิตจิตใจกันที่ตรงนี้เป็นชีวิตที่แท้จริง.

ถ้าทำได้อย่างนี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” คือสิ่งทำความปลื้มใจก็ถูกต้องอย่างยิ่ง; แต่มันกลายเป็นทรัพย์สินอย่างอื่นเสียแล้ว มันไม่ใช่วัวควาย ไร่นา เงินทอง ข้าวของ ไปแล้ว.

เราจึงจะต้องพูดกันต่อไปถึงทรัพย์สินชนิดนั้น คือจะต้องพูดกันโดย ภาษาธรรม อีกประเภทหนึ่งว่า ทรัพย์สินในภาษาธรรมนั้น เรียกว่า “อริยทรัพย์”. ทรัพย์สินในภาษาโลกนี้ เรียกว่าทรัพย์สินเฉยๆ เงินทอง ข้าวของ ทรัพย์สินสมบัติ วัวควาย ไร่นาอะไรก็ตาม แม้แต่ความสวยงามเป็นทรัพย์สินของหญิงสาว.

ความสามารถเป็นทรัพย์สินของบุรุษ, หรือว่าอำนาจเป็นทรัพย์สิน
 ของพระราชา. นักเรียกว่าเป็นทรัพย์สินใน ภาษาคน, มองดูใน
 แง่ของวัตถุ. ที่มันไม่พอ มันต้องมี ทรัพย์สิน ในความหมาย
 ทางนามธรรม โดยภาษาธรรมกันอีกส่วนหนึ่ง เลยเกิดมีทรัพย์สิน
 ขึ้นมาอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า อริยทรัพย์สิน.

ขอให้ท่านทั้งหลายจดจำคำนี้ไว้ให้ดี ๆ คือคำว่า
 “อริยทรัพย์สิน” มันไม่ใช่อย่างเดียวกัน, หรือมันถึงกับตรงกัน
 ซ้ำกันกับ “ทรัพย์สิน” ตามธรรมดา, ซึ่งควรจะเรียกว่า
 “โลกียทรัพย์สิน” ก็ได้ บุตร ภรรยา สามี เงินทอง ข้าวของ
 วัวควาย ไร่นา อย่างนี้เราเรียกว่า โลกียทรัพย์สิน.

แต่มีอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นนามธรรม เรียกว่า “อริย-
 ทรัพย์สิน” ท่านจะคิดว่าช่างหัวมัน เรามีเงินทอง วัวควาย ไร-
 นา แล้วก็พอแล้ว; นั่นจะเป็นความเข้าใจผิดอย่างร้ายแรง
 เพราะว่า ถ้าปราศจากเสียซึ่งอริยทรัพย์สินแล้ว โลกียทรัพย์สินทั้ง-
 หลายก็จะกลายเป็นศัตรูขึ้นมาทันที.

ฉะนั้นเราจึงจะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า อริยทรัพย์สิน นั้น
 สำหรับเป็นเครื่องคุ้มครองไม่ให้เกิดผลร้าย หรือเกิดเสียด
 ฉิบหาย จากทรัพย์สินทั้งหลายตามธรรมดาที่มีอยู่. หมายความว่า
 ถ้าไม่มีอริยทรัพย์สินมาป้องกันมาคุ้มครองแล้ว ทรัพย์สินสมบัติ เช่น
 เงินทองนี้ เป็นต้น มันจะกลายเป็นเสียด เป็นศัตรู เป็น
 สิ่งทำลายล้างบุคคลนั้นขึ้นมาทันที. ขอให้สนใจสิ่งที่เรียกว่า

อริยทรัพย์ นั้น จะมาเป็นเครื่องคุ้มครองป้องกัน, ไม่ให้ทรัพย์สมบัติทั้งหลายที่กำลังมีอยู่นั้นถูกเป็นไฟขึ้นมา.

อริยทรัพย์ ก็แปลว่า ทรัพย์ชั้นประเสริฐ หรือทรัพย์ของพระอริยเจ้า เป็นนามธรรม. ท่านระบุเป็นตัวธรรม แจกเป็น ๗ อย่างด้วยกัน อริยทรัพย์มีอยู่ ๗ อย่างด้วยกัน ตามแบบฉบับในพระคัมภีร์ คือ:-

สัทธา	ก็เป็นทรัพย์;
ศีล	ก็เป็นทรัพย์;
หิริ	ความละอายบาป ก็เป็นทรัพย์;
โอตตปปีละ	ความกลัวบาป ก็เป็นทรัพย์;
พหุสัจจะ	มีการศึกษามาก ก็เป็นทรัพย์;
จาคะ	การบริจาคสิ่งที่ไม่ควรจะมีอยู่หรือมีไว้ นั้น ก็ เป็นทรัพย์; และ -
ปัญญา	ก็เป็นทรัพย์.
- รวมเป็น ๗ อย่าง เรียกว่า อริยทรัพย์

คำเหล่านี้ ท่านทั้งหลายเคยได้ยินแล้ว คงจะเข้าใจแล้วว่ามันคืออะไร จะพิจารณากันเฉพาะในแง่ที่ว่า มันเป็นทรัพย์ อย่างไร?

สิ่งแรกเรียกว่า "สัทธา" คือความเชื่อ เมื่อมีความเชื่อในสิ่งที่เชื่อแล้วรู้สึกว่าการปลอดภัย มันก็เป็นทรัพย์ คຸ້ມ

ครองหัวใจให้ปลื้มอกปลื้มใจ มีความอ่อนอกอ่อนใจ เพราะสัทธา คือความเชื่ออย่างถูกต้องในสิ่งที่เป็ความถูกต้อง หรือคุ้มครองบุคคลนั้นได้; ฉะนั้น เราต้องมีสัทธาชนิดนี้ หัวใจจึงจะสงบเย็น.

สิ่งที่สอง เรียกว่า สីล คือ ความถูกต้องทางมรรยาท การกระทำทางกาย และทางวาจา. ผู้ใดไม่มีความผิดพลาดแห่งการกระทำทางกาย ทางวาจา คนนั้นมันก็อยู่เป็นสุข ไม่เดือดร้อนวุ่นวาย ไม่ทำให้ต้องเสียหายทรัพย์สินสมบัติอย่างธรรมดา; เพราะทรัพย์สินสมบัตินี้มันคุ้มครองไว้ได้. นี่แหละจึงเรียกว่า เราต้องมีอริยทรัพย์ เป็นเครื่องควบคุมโลกียทรัพย์ มันจึงจะไม่เป็นทุกข์เป็นภัยขึ้นมา.

สิ่งที่สาม เรียกว่า หิริ คือ ความละอายความขัวหรือเกลียดความชั่วอย่างของสกปรก. ถ้าใครมี หิริ ก็กลายเป็นคนสะอาด เป็นคนบริสุทธิ์ เป็นคนถูกต้อง เป็นคนที่ไม่สร้างเวรสร้างภัย อะไรๆ ขึ้นมาได้เลย; มันก็เป็นเครื่องปลื้มใจ คุ้มครองอย่างยิ่งกันอย่างนี้.

สิ่งที่สี่ เรียกว่า โอตตปปะ คือ ความกลัวความขัวกลัวบาป. คนกลัวบาปก็ไม่มีการทำบาป จึงไม่มีบาป. เมื่อไม่มีบาปก็มีบุญโดยอัตโนมัติ ก็มีสิ่งที่ทำให้ปลอดภัยอยู่ในตัวมันเอง เขาจึงอยู่ด้วยความสงบเย็นแห่งชีวิต ซึ่งทรัพย์สินธรรมดาจะทำให้สงบเย็นอย่างนั้นไม่ได้. ถ้าเป็นคนไม่กลัวบาป มัว

แต่ทำบาปแล้ว ไม่เท่าไรทรัพย์สมบัติเงินทองก็จะสูญหายไป.
 นี้เราถือว่า อริยทรัพย์เป็นเครื่องคุ้มครอง โลกียทรัพย์ อย่างนี้.

สำหรับอริยทรัพย์ที่เรียกว่า พหุสัจจะ นั้น หมายถึง
 การได้รับการสดับตรับฟังมาก สมัยนี้ก็เรียกว่ามีการศึกษามาก.
 เราก็ตกใจอยู่แล้วว่า มีความรู้ก็หาทรัพย์ตามธรรมดาได้
 และมีความรู้ในทางธรรม ก็สามารถทำให้มีทรัพย์ที่เป็น อริย-
 ทรัพย์ บำรุงกันความผิดพลาดไม่ให้เกิดขึ้นแก่ชีวิตจิตใจ หรือ
 แก่โลกียทรัพย์นั้นด้วย; จึงถือว่า อริยทรัพย์เป็นเครื่องคุ้ม
 ครอบป้องกัน โลกียทรัพย์.

สำหรับ จาคะ นั้น หมายถึงการสละ สละสิ่งที่ไม่
 ควรจะมีอยู่กับตน คือ ความขัว ความเลว หรือกิเลสทั้งหลาย.
 นี้คือสิ่งที่ควรสละออกไป; เมื่อสละสิ่งชนิดนี้ออกไป มันก็มี
 ความดี ความงาม มีบุญกุศล มีสติปัญญา มีญาณ มีทัสสนะ
 มีมรรคผล นิพพาน เกิดขึ้นได้ จึงเป็นทรัพย์อย่าง "อริยะ".

และสิ่งสุดท้าย เรียกว่า ปัญญา คือความรอบรู้ใน
 สิ่งที่ไม่ควรจะรู้ ไม่ต้องรู้เกินไป; เหมือนคนสมัยนี้ ไปรู้มาก
 เกินไปในสิ่งที่ไม่ควรจะรู้ จึงไม่ได้เป็นอยู่อย่างมีความสุข;
 ฉะนั้น ปัญญารอบรู้ในส่วนที่ควรจะรู้ จึงเป็นอริยทรัพย์สุด
 ยอด. พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ปัญญาเป็นทรัพย์สุดยอด" นี้หมายถึง
 ถึงธรรมะโดยชื่อต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงระบุไว้ในฐานะเป็น
 อริยทรัพย์, หรือเป็น ทรัพย์ ในภาษาธรรม.

ถ้าจะมองในแง่ของผลการปฏิบัติแล้ว สิ่งที่เราเรียกว่า “พระนิพพาน” นี้ก็เป็น ทรัพย์ได้ อย่างเดียวกับที่ พระพุทธองค์ ได้ตรัสไว้เองว่า เราบุญดี อมตรรรม หรือนิพพาน ไว้ให้เป็นทรัพย์ ของคนทุกคนทุกฐานะ. ถ้าเรามามีอยู่กับตน ก็ทำให้เกิดความ เย็นอกเย็นใจ ยิ่งกว่าความปลื้มใจในชีวิตนี้ แม้จะทุก ๆ วันก็ ยังได้. ขอให้มีความสงบเย็น สะอาด สว่าง สงบ จากกิเลส ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มี นิพพาน เป็นทรัพย์สมบัติอยู่ในชีวิต ประจำวันนี้.

ทั้งหมดนี้เรียกว่า อริยทรัพย์ ตั้งอยู่ในฐานะเป็น เครื่องคุ้มครองไม่ให้โลกิยทรัพย์เกิดเป็นผลร้าย, หรือเป็น อันตรายขึ้นมา.

เป็นอันว่า เรามีทรัพย์กันอยู่ ๒ ชนิด คือทรัพย์ อย่าง โลกิยทรัพย์ ไปในแง่ของภาษาวัตถุทางร่างกาย ทางเนื้อ ทางหนัง น้อย่างหนึ่ง; เพื่อประโยชน์แก่การบำรุงทางร่างกาย ทางเนื้อทางหนังนั่นเอง. แล้วเรายังจะต้องมีทรัพย์อีก อย่างหนึ่ง เรียกว่า อริยทรัพย์ เป็นเรื่องทางจิตใจ สำหรับจะ บำรุงรักษาส่งเสริมเรื่องทางจิตใจ ระบบของจิตใจ ให้ก้าวหน้าเคียงคู่กันไปทั้งทางกาย และทั้งทางจิต ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้มี ทรัพย์โดยสมบูรณ์.

นี่คือคำตอบของคำถามที่ว่า ทรัพย์นั้นคืออะไร? โดย ตัวหนังสือก็เครื่องทำความปลื้มใจ; หมายความว่า มีทรัพย์

อย่างถูกต้อง จึงจะทำความปลื้มใจ ถ้ามีอย่างผิดพลาด ก็กลายเป็นสิ่งที่ต้องทรมาน จะต้องมีความทุกข์เพราะทรัพย์สินนี้.

ทีนี้ ก็อยากจะขอร้องให้มองดู ถึงสถานะการณ์ในปัจจุบัน หรือเรียกว่าปัญหาในปัจจุบัน ว่าทรัพย์สินสมบัติในโลกนี้กำลังเป็นอย่างไร กำลังเป็นไปอย่างตรงตามความหมายของคำว่า “ทรัพย์สิน” หรือไม่?

ถูกแล้ว ใครๆ ก็เห็นว่า โลกปัจจุบันนี้มีแต่โลกียทรัพย์ ไม่มีอริยทรัพย์ของพระเป็นเจ้ากันเสียเลย. แล้วโลกียทรัพย์ทั้งหลายในปัจจุบันนี้ กำลังเป็นอย่างไร? ขอให้มองดูที่เรื่องที่เลวร้าย ที่กำลังเลวร้ายที่สุดในโลกนี้เอง คือเรื่องที่เราเรียกกันว่าเรื่องเศรษฐกิจในโลกนี้.

เรื่องเศรษฐกิจก็เป็นเรื่องของทรัพย์สินสมบัติของบุคคลของสังคม และของโลก มันกำลังเป็นอย่างไร? ทรัพย์สินสมบัติของมนุษย์ กำลังเป็นต้นเหตุแห่งวิกฤตการณ์ คือความเลวร้ายทั้งแก่บุคคล ทั้งแก่สังคม ทั้งแก่โลกโดยส่วนรวม. เรามีการรบราฆ่าฟันกัน เพื่อแย่งกันสะสมทรัพย์สินสมบัติ ที่ถือกันว่าเป็นกำลังอย่างยิ่ง เป็นกำลังเศรษฐกิจ ไปหล่อเลี้ยงกำลังทหาร. เราก็มุ่งหมายทรัพย์สินอย่างหลับหูหลับตา อย่างไม่ลืมหูลืมตา เพื่อว่าจะเป็นเครื่องมือที่จะกอบโกยกำลัง อันเป็นทางมาแห่งทรัพย์สินสมบัติอย่างอื่น.

เห็นได้ว่า โลกนี้กำลังมีปัญหาเพราะเรื่องทรัพย์สิน เพราะ
เขาไม่รู้วาทะพินนาคืออะไร.

ขอสรุปความว่า เราจะต้องทำให้ ทรัพย์สินสมบัติเป็น
อุปกรณ์ให้เราถึงสภาพสูงสุดของมนุษย์ เราไม่ต้องเป็นเปรตท
ทุนกูเขา เรารัก เราหวงแหน ทรัพย์สินสมบัติ แก้วแหวน เงิน
ทอง มาสมทบอยู่บนจิตใจ; มีทรัพย์สินมากก็เหมือนกับเป็น
เปรตททุนกูเขา เรื่อยๆทำให้ทรัพย์สินสมบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เรา
กลายเป็นเปรตททุนกูเขา แล้วจะต้องตายไปเป็นหมู โสรมเส้า
ทรัพย์สินกันต่อไปอีกเลย.

ฝนได้บังคับให้หยุดแล้ว ขอยุติการบรรยายนี้ไว้แต่เพียงเท่านี้.

เขียน มนุษย์ หรือ เขียน คน ?

เขียน มนุษย์ เขียนได้ เพราะ ๑๒ สกฐ
ใน มนุษย์ นิ่ง อยู่น มนุษย์ ที่ ๑๒ คน.
ถ้า ๑๒ คน เขียนได้ แต่ เขียน คน
ย่อมน่าเขียน ที่ ๑๒ คน ได้ เกิด มา.
๑๒ สกฐ ๑๒ สกฐ ๑๒ สกฐ
ถ้า ๑๒ คน ๑๒ คน เขียน มนุษย์
เพราะ ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน
เขียน มนุษย์ ที่ ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน.
๑๒ สกฐ ๑๒ สกฐ และ ๑๒ คน
๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน
เพราะ ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน
แต่ ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน.
๑๒ คน ๑๒ คน, ๑๒ คน ๑๒ คน
๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน
๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน
ก็ สมหมาย ที่ ๑๒ คน; ๑๒ คน ๑๒ คน ๑๒ คน

ชาวบ้าน - ชาววัด.

อันชาวบ้าน ทำงาหม เพื่อคุมเก็บประท
ลือเกิดความ ตึงเครียด คนสั้นเสีย
ส่วนชาววัด มุ่งขจัด ไม้ทำเสีย :
มีไม้เก็บประท เก็บประทคุม มุ่งงามธรรม;
ลือเกิดมี เดวิดอวัด วัดชาวบ้าน
ด้วย "เงิน" "ทอง" "อวดอวด" หรือ "อัมมณี" ?
ส่วนเดวิดอวัด ชาววัด, วัด กิจการ
ก่เพาหนี ไม้ว่างได้ หนีไร แล ;

ถ้าชาววัด ชี้ชี้ชัด มุ่งคุมเก็บประท
มีหมักเกลียด แลคนกล คนขอแผล
ถ้าชาวบ้าน เก็บประทบ้าน งานเขื่อนเข
ก็มีแต่ ทากิจการ หมั้น หมองไป ;
ลือขอไม้ ชาวบ้าน เม้นชาวบ้าน
ผสม ผสาน เก็บประทคุม ตามวลัย
ไม้ชาววัด เป็นชาววัด ขจัดไกล
เพื่อ ผัน ภัย เก็บประท-คุม งามหนักใจ ๙.

พ. ธีรพันธุ์

